

4. Hrad Devín

Poloha:

Leží v Bratislavskom kraji na brehu nad sútokom Moravy a Dunaja, na najjužnejšom výbežku Malých Karpát.

Popis stavby:

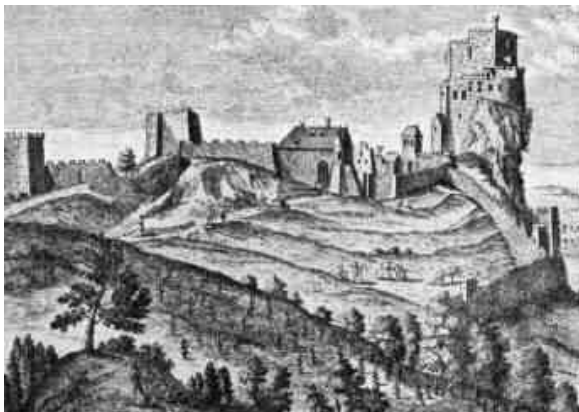
Má nepravidelný pôdorys prispôsobený tvaru hradného brala. Do hradného areálu sa vstupuje cez západnú Moravskú bránu. Niekoľko metrov za bránou sa vpravo od chodníka nachádza vzácna archeologická pamiatka z rímskeho obdobia. Zvyšky masívnej kamennej stavby zo 4. storočia svojím pôdorysom pripomínajú antickú hrobku. Na chrbte hradného kopca sa chodník rozdeľuje. Ľavá vetva vedie k miestu, kde v 9. storočí stál veľkomoravský kostol. Pravá vetva chodníka vedie k zakonzervovaným ruinám strednej a hornej časti stredovekého hradu.

História hradu:

Devín patrí medzi naše najvýznamnejšie hrady. Už v minulosti mal významnú strategickú polohu, o ktorej svoje vedeli Kelti a Rimania. Najstarší názov známy z roku 864 je Dowina. V čase Veľkej Moravy bol aj dôležitejšou pevnosťou. Neskôr upadol do zabudnutia a v období rakúsko-uhorských bojov o Devínsku bránu, jeho význam stúpol. V 15. storočí nadobudol väčšie rozmery a postupne sa rozširoval. Ďalšie rekonštrukčné práce uskutočnili rody Báthoryovcov a Pálffyovcov, ktoré sa ho snažili ochrániť pred tlakom Turkov. Keď turecké nebezpečenstvo pominulo, hrad stratil svoj obranný význam. Devín sa začal rozpadávať a v 19. storočí napoleonské vojská horný hrad vyhodili do povetria. Veľký význam pre Slovákov mal Devín hlavne v čase slovenského národného hnutia. 24.4.1836 sa odohral pamätný výlet štúrovcov na Devín. Bol pripravovaný v najväčšej tajnosti, na cestu sa mohli vydať účastníci v skupinkách najviac po dvoch až troch, nesmeli sa prezradiť nič dopredu a nesmeli byť

pribráný nikto nepozvaný. Z hradu zaspievali Štúrovu vlasteneckú báseň o Devíne, Štúr predniesol prejav a ďalej sa ešte rečnilo, diskutovalo, recitovalo... Štúr vyzval účastníkov výletu, aby si na znak svojho vlasteneckého zápalu zvolili slovanské mená. On sa nazval Velislavom, Hurban Miloslavom, Záborský Bojislavom,.... V deň stého výročia výstupu Ľudovíta Štúra a jeho prívržencov na tento hrad, osadilo Združenie slovenskej mládeže pamätnú tabuľu na Devíne na počesť slovanskej histórie a národa.

Ľudovít Štúr bol spolutvorcom spisovného jazyka (štúrovčiny) – na jeho pravidlách sa dohodli spolu s J.M.Hurbanom a M. M. Hodžom 11. – 16. júla 1843 v Hlbokom. Čím je táto obec ešte známa sme sa dozvedeli v nasledujúcej prezentácii:

[Hlboké](#)

Hrad v súčasnosti:

Od 20. storočia sa tu realizuje archeologický výskum. Jednotlivé pozostatky stavieb sú upravené a sú prístupné verejnosti. Hrad bol v roku 1961 vyhlásený za Národnú kultúrnu pamiatku.

Devínsky hrad je posvätnou staroslovanskou pôdou, kde ožívajú v našej pamäti spomienky na slávnú dobu veľkomoravskú. Bol svedkom mnohých historických udalostí. Knieža Rastislav povolal na hrad Devín slovanských bratov Cyrila a Metoda, aby svojskou rečou, pospolitému ľudu zrozumiteľnou (staroslovanskou), hlásali Božie slovo. Z Devínskeho hradu vládol a riadil osudy zjednoteného národa aj

slávny Svätopluk.

Aby sme sa lepšie zorientovali v historických udalostiach, ktoré sa viažu k dejinám Slovanov, vytvorili sme si „Cestičku časom“. Tvorili ju kartičky s významnými osobnosťami a najdôležitejšími udalosťami, ktoré sprevádzali vznik a vývin nášho národa.

Súčasťou Devínskeho hradu je aj štíhla vežička s cimburím, ktorá sa podľa starej povesti nazýva Panenská veža.

Povešť o Panenskej veži rozpráva o rytierovi Mikulášovi, pánovi Devínskeho hradu, ktorý sa vybral na pytačky až do Korutánska. Do oka mu padla panna Margaréta pochádzajúca z bohatej korutánskej rodiny. Otec dievčaťa Mikulášovu prosbu zdvorilo odmietol, avšak rytier Margarétu uniesol. Panna Margaréta sa ani príliš nebránila, lebo sa je páčil mladý rytier a po príchode do Devína aj jeho krásny hrad. Skôr ako došlo k svadbe, zavítal na Devínsky hrad Margaretin strýc Rafael. Jeho ozbrojenci sa zmocnili mladej dievčiny, vysadli na koňa a cvalom sa vydali späť do Korutánska. Rytier Mikuláš ich však dostihol a po boji získal späť svoju vyvolenú. Po návrate na hrad sa začali konať prípravy na svadbu. Len čo si v hradnej kaplnke zalúbenci povedali svoje áno, na nádvorí hradu už opäť zarinčali zbrane.

Opät Rafael lesťou oklamal stráž a vtrhol do hradu. Korutánci boli v prevahe a rytiera Mikuláša donútili ustúpiť do štíhlej veže na skalnej

ostrohe čnejúcej nad sútokom Dunaja s Moravou. Keď časom dvere veže pod náporom sekier a ohňa povolili, rytier Mikuláš v nerovnom boji padol. Jeho mladá nevesta od žiaľu skočila do Dunaja. Mútné vody rieky pannu Margarétu v jej svadobný deň pochovali a veža na skalnej ostrohe od tých čias nesie meno Panenská veža.

Devín je dnes už len veľkolepou zrúcaninou, ktorá sa z roka na rok zmenšuje. Živly ho onedlho celkom zrovnajú so zemou, aby nám odňali naveky drahú a slávnu pamiatku. Aby sme si zapamätali jeho niekdajšiu krásu, zhotovili sme si podobný hrad pozostávajúci nielen zo strážnych veží, ale aj z mohutných bášť, hradnej kaplnky, radnice či hospodárskych budov:

25. marca 2011 uplynie 92 rokov od chvíle, kedy bolo hlavné mesto Slovenska premenované z Prešporka / Presburg, Pozsony / na Bratislavu.

O tom, že Bratislavu naozaj kedysi nazývali Prešporkom sa spieva aj v slovenskej ľudovej piesni Prešporská kasárňa – [video](#)

ZDROJE:

<http://www.hlboke.sk/doc/hlb01.htm>

http://sk.wikipedia.org/wiki/Dev%C3%ADnsky_hrad

<http://www.slovenskehrady.sk/?show=objecthistory&which=Devin>